

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ
СТЕФАНИКА

Факультет/Інститут Педагогічний
Кафедра теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПЕДАГОГІКА ТОЛЕРАНТНОСТІ

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма «Дошкільна освіта»
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від «27» серпня 2024 р.

Івано-Франківськ – 2024 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Педагогіка толерантності
Викладач (-і)	Доктор педагогічних наук, професор кафедри теорії та методики дошкільної і спеціальної освіти – Потапчук Тетяна Володимирівна
Контактний телефон викладача	0687591440
E-mail викладача	tetiana.potapchuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні (онлайн) консультації: згідно розкладу консультацій

2. Анотація до навчальної дисципліни

Освітній компонент «Педагогіка толерантності» відноситься до циклу професійної підготовки і належить до дисциплін вільного вибору студентів. Актуальність вивчення дисципліни спрямована на поглиблення знань студентів про поняття та структурні елементи толерантності

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна «Педагогіка толерантності» має міждисциплінарний характер, базується на теоретичних напрацюваннях і практичному досвіді педагогіки, методик з теорії виховання тощо.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни - сприяти систематизації уявлень студентів про зміст та специфічні характеристики толерантності як взаємоповаги через взаєморозуміння, як основи цивілізованих стосунків

Цілі дисципліни: розкрити зміст понять «толерантність» та «інтолерантність»; опрацювати методи діагностики толерантності; розвивати толерантність студентів за допомогою інтерактивних методів; напрацювати шляхи розвитку власної толерантності студентів.

4. Програмові компетентності

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та /або інноваційного характеру.

Загальні компетентності:

КЗ-3.Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

КЗ-4.Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

КЗ-5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

КЗ-7.Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

Фахові компетентності:

КС-1.Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.

КС-18.Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками.

КС-19.Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами.

КС-20.Здатність до самоосвіти, саморозвитку, до безперервності в освіті для постійного поглиблення загальноосвітньої та фахової підготовки, перетворення набуття освіти в процес, який триває впродовж усього життя людини.

Результати навчання

Програмні результати навчання:

ПР-05.Здійснювати взаємодію в роботі закладу дошкільної освіти, сім'ї та школи.

Залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього і дошкільного віку в умовах

закладу дошкільної освіти.

ПР-12.Будувати цілісний освітній процес з урахуванням основних закономірностей його перебігу. Оцінювати власну діяльність як суб'єкта педагогічної праці.

ПР-13. Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого- педагогічними принципами його організації в системі дошкільної освіти та взаємодії з сім'єю.

ПР-16.Проектувати педагогічні заходи із залученням фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.

ПР-17.Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне педагогічне спілкування з дітьми дошкільного віку та особистісно- і соціально зорієнтоване спілкування з батьками.

Інформатичні: орієнтуватися в інформаційному освітньому просторі, оперувати інформаційними даними використовуючи цифрові технології відповідно до потреб ринку праці та в професійній діяльності. Інноваційні: упроваджувати сучасні цифрові технології в освітнє середовище.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12/4
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18/6
самостійна робота	60/80

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибіркового
VI	012 Дошкільна освіта	III	вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

№	Тема	Кількість годин Лекції/	практичні	Сам.роб.
1	Толерантність: визначення, історія, параметри та складові	2/2	2	10/14
2	Толерантність в освітньому законодавстві України та у контексті міжнародної законодавчої бази	2	4/2	10/16
3	Кордони» толерантності та інтолерантності	2/2	2	10/14
4	Комунікативна толерантність: поняття, складові, види, рівні	2	2/2	10/16
5	Толерантність починається з педагога	2	4	10/14
6	Методика виховання толерантності	2	4/2	10/16
	ЗАГ.:	12/4	18/6	60/80

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	З урахуванням «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/09/poriadok-orhanizatsii-ta-provedennia-otsiniuvannia-uspishnosti-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity.pdf Вид контролю: залік Підсумкова оцінка (за роботу на практичних заняттях 50x10 = 50 балів, максимальна – 50 б.) Тестування – 50 балів. Разом – 100 б.
Вимоги до письмових робіт	Виконання письмових завдань, поданих до планів практичних занять, є обов'язковим складником підготовки до заняття і оцінюються додатково. Здобувачі ВО виконують контрольну роботу у формі тестування, яке розміщене на сайті дистанційного навчання https://d-learn.pnu.edu.ua (для денної – на занятті, для заочної – за 10 днів до початку сесії)
Семінарські заняття	Семінарські та практичні заняття проводиться з метою формування у студентів умінь і навичок з курсу, комунікації відповідно до сформульованих завдань, складання презентацій та творчих завдань. Попередня підготовка до розгляду питань, активна участь під час обговорення, обов'язкове виконання усіх завдань. Оцінка за такі заняття враховується при виставленні підсумкової оцінки з дисципліни.
Умови допуску до підсумкового контролю	Обов'язкова присутність на заняттях. Активність упродовж семестру, відвідування або відпрацювання усіх практичних занять протягом двох тижнів з моменту пропуску заняття або отримання незадовільної оцінки на занятті. Оцінки за поточне тестування, відповіді на семінарських та практичних заняттях, виконання контрольної роботи та завдань на самостійне опрацювання.
Підсумковий контроль	залік; форма здачі – комбінована - усне опитування і у формі тестування за 100б. шкалою

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: виконуються з використання цифрових технологій та з посиланнями на джерела (з урахуванням вимог до виду роботи)

Академічна доброчесність: Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення, що визначається «Положенням про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» https://efund.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/172/2023/11/34-06_2022-polozhennia-pro-zapobihannia-akademichnomu-plahiatu-ta-inshym-porushenniam-akademichnoi-dobrochesnosti-1.pdf

Відвідування занять: Обов'язкове. Студенти, які навчаються за індивідуальним графіком, мають в повному обсязі виконати додаткові індивідуальні завдання, попередньо узгодивши їх з викладачем. Присутність на модульній контрольній роботі є обов'язковою. У випадку відсутності студента на проміжному контролі з поважної причини, підтвердженої документально, йому призначається інша дата складання модульної контрольної роботи.

Неформальна освіта: Перезарахування результатів передбачене згідно «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://efund.pnu.edu.ua/wp->

8. Рекомендована література:

1. Галицький І. В. Толерантність у правовому житті сучасної України : монографія / І. В. Галицький, 2022. 144 с.
2. Гюлен М. Фетхуллах. Діалог і толерантність : пер. з тур. / М. Ф. Гюлен ; пер.: О. М. Зубань, В. М. Підвойний, 2022. 374 с.
3. Декларація принципів толерантності: Документ 995_503.
4. Дубовик О. М. Соціально-психологічний тренінг у становленні професійно орієнтованих особистісних якостей майбутнього спеціального психолога/ О. М. Дубовик. *Особлива дитина: навчання і виховання*. 2020. № 3(79). С. 62–70.
5. Кайдалова Г. П. Організація виховної роботи з формування толерантності у молодших школярів в умовах інклюзії. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 19: Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. 2019. Вип. 31. С. 45-49.
6. Конституція України від 28.06.96 №254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*.
7. Мартинчук О. В. Формування толерантності як складова професійно-педагогічної підготовки студентів до роботи в інклюзивних закладах освіти. *Сучасні стратегії університетської освіти: якісний вимір: матер. Міжнар. наук.-практ. конф. (28-29 березня) / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка та ін. ; за заг. ред. В. О. Огнев'юка*. 2022. С. 914-919.
8. Мартинчук О. В. Формування толерантного ставлення до дітей з особливостями психофізичного розвитку у педагогів дошкільних навчальних закладів. Людські цінності і толерантність у сучасному світі: міжконтинентальний діалог інтелектуалів: матер. Міжнарод. наук.-практ. конф., 16 листопада, м. Київ / М-во освіти і науки, молоді та спорту України, Київ. ун-т ім. Б. Грінченка [та ін.]; за заг. ред. В. О. Огнев'юка; [редкол.: В. О. Огнев'юк, Л. Л. Хоружа, С. О. Сисоєва, Н. М. Віннікова]. К.: Київ. Ун-т ім. Б. Грінченка, 2021. С. 234–238.
9. Мартинчук О. В. Емоційна компетентність педагога як умова успішного впровадження інклюзивної освіти. *Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова*. Серія 19: Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. 2019. Вип. 32. Частина 1. С. 200–205.
10. Матієнко О. С. Толерантність: введення в проблему. Вінниця: ВДАУ, 2019. 40 с.
11. Мігалуш А. О. Виховання толерантного ставлення до людей з особливими потребами в інклюзивних закладах освіти. *Вісник Житомирського державного університету*. Вип. 46. Педагогічні науки. Житомир: Житомирський національний ун-т. 2019. С.88-91
11. Потапчук Т., Клепар М. Толерантність та педагогіка толерантності: проблеми наукових досліджень / Т. Потапчук, М. Клепар // *Гірська школа Українських Карпат*. 2020. № 22. С. 26-30. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gasuk_2020_22_7.
12. Потапчук Т. Підготовка майбутніх вчителів початкової школи до виховання толерантності молодших школярів. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету*. Сер. Педагогіка. Мелітополь: МДПУ, Том 1 (26). 2021. С. 162-167. doi: 10.33842/22195203/2021/26/162/167
<http://magazine.mdpu.org.ua/index.php/nv/article/view/2984>
13. Сулятицька Т. Феномен толерантності в історичному дискурсі. *Науковий вісник Чернівецького університету: Збірник наукових праць*. Випуск 539-540. Філософія. Чернівці: Чернівецький національний ун-т. 2022. С. 35-38.
14. Терещенко К.В. Взаємозв'язок толерантності педагогічних працівників із рівнем організаційного розвитку закладів освіти. *Організаційна психологія. Економічна психологія*. 2021. №

1(4). С. 70-77.

15. Терещенко К. В. Вплив організаційних чинників на рівень толерантності персоналу закладів освіти. *Актуальні проблеми психології* : збірник наукових праць Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України. 2021. Т. I : Організаційна психологія. *Економічна психологія. Соціальна психологія*. Випуск 44. С. 16-20.

16. Турунен Арі. Забуті історії міст: як багатство та культурний розвиток здобуваються толерантністю : пер. з фінськ. / А. Турунен ; пер. С. Цисарева, 2021. 279 с.

17. Цветкова Ю. В. Правова традиція релігійної толерантності в державах Європи з федеративним устроєм (V ст. до н.е. – XVII ст.) : монографія / Ю. В. Цветкова, 2020. 511 с.

Викладач:

доктор пед. наук, професор,
професор кафедри теорії та методики
дошкільної і спеціальної освіти

Тетяна ПОТАПЧУК